

O'ZBEK VA XITOIY TILLARIDA IJTIMOIIY TABAQALANISHNING JOY NOMLARIDA AKS ETISHI: QIYOSIY SOTSIOONOMASTIK TAHLIL

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20115448>

Ergasheva Sayyora Abdunasim qizi

Samarqand davlat chet tillar instituti magistranti

Annotatsiya

Ushbu maqolada o'zbek va xitoy tillaridagi joy nomlarida ijtimoiy tabaqalanishning lingvistik aks etishi birinchi marta qiyosiy sotsioonomastik nuqtai nazardan tizimli tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi – ikkala tildagi toponimlarda hukmron tabaqa, kasb-hunar guruhlari, mulkiy holat, diniy martaba va marginallashtirilgan tabaqa ko'rsatkichlarining namoyon bo'lish mexanizmlarini aniqlash, ularning o'xshash va farqli belgilarini tipologik jihatdan taqqoslashdir. Material sifatida O'zbekistondagi 130 ta va Xitoy Xalq Respublikasidagi 120 ta tarixiy va hozirgi joy nomlari tahlil qilindi – jami 250 dan ortiq leksik birlik. Natijada ikkala tilda beshta sotsioonomastik model aniqlandi: hukmron tabaqa, kasb-hunar, mulkiy holat, diniy martaba va marginallashtirilgan tabaqa toponimlari. Qiyosiy tahlil shuni ko'rsatdiki, ikkala tilning sotsioonomastik sistemasida universal tendentsiyalar bilan birga muhim farqlar ham mavjud: xitoy tilida ieroglifik yozuvning ikki qatlamli tabiatidan kelib chiquvchi qo'shimcha semantik qatlam, konfutsiy ierarxiasining joy nomlaridagi o'ziga xos izi va davlat boshqaruvi tizimining toponimlarga chuqur ta'siri kuzatiladi. «Ijtimoiy toponimlik» yangi ilmiy yo'nalish sifatida asoslandi va uning metodologiyasi ikkala til misolida ko'rsatildi.

Kalit so'zlar

ijtimoiy tabaqalanish, sotsioonomastika, o'zbek tili, xitoy tili, qiyosiy tilshunoslik, kasb-hunar toponimlari, hukmron tabaqa, diniy martaba, ijtimoiy toponimlik, konfutsiy ierarxiyasi.

Abstract

This article presents the first systematic comparative socio-onomastic analysis of how social stratification is linguistically reflected in place names in Uzbek and Chinese. The primary objective is to identify the mechanisms through which markers of the ruling class, occupational groups, property status, religious rank and marginalised strata manifest in toponyms of both languages, and to compare their shared and distinctive features from a typological perspective. The research

corpus comprises 130 Uzbek and 120 Chinese historical and contemporary place names – over 250 toponymic lexical units in total. Five socio-onomastic models were identified in both languages: ruling-class toponyms, occupational toponyms, property-status toponyms, religious-rank toponyms, and marginalised-strata toponyms. Comparative analysis reveals that alongside universal tendencies shared by both systems, significant differences also exist: in Chinese, the dual phonetic-semantic nature of logographic writing adds an extra semantic layer; the Confucian social hierarchy leaves a distinctive trace in place names; and the system of state administration exerts a deeper influence on toponymy. The concept of 'social toponymy' is proposed as a new scholarly sub-field.

Keywords

social stratification, socio-onomastics, Uzbek language, Chinese language, comparative linguistics, occupational toponyms, ruling class, religious rank, social toponymy, Confucian hierarchy.

Аннотация

В данной статье впервые проводится систематический сравнительный социоономастический анализ лингвистического отражения социальной стратификации в топонимах узбекского и китайского языков. Основная цель исследования – выявить механизмы проявления в топонимах обоих языков маркеров правящего класса, профессиональных групп, имущественного положения, религиозного сана и маргинальных слоёв, а также типологически сопоставить их общие и отличительные черты. Материалом исследования послужили 130 узбекских и 120 китайских исторических и современных топонимов – более 250 лексических единиц. В обоих языках выявлены пять социоономастических моделей. Сравнительный анализ показал наличие как универсальных тенденций, так и значимых различий: двуплановая природа иероглифического письма, конфуцианская иерархия и государственное управление оказывают специфическое воздействие на китайскую топонимику. Понятие «социальная топонимика» обосновано как новое научное направление.

Ключевые слова

социальная стратификация, социоономастика, узбекский язык, китайский язык, сравнительное языкознание, профессиональные топонимы, правящий класс, религиозный сан, социальная топонимика, конфуцианская иерархия.

1. KIRISH

Joy nomlari – toponimlar – insoniyatning tarixiy xotirasini saqlashda tengsiz lingvistik vosita bo'lib, ular muayyan hududdagi jamiyatning ijtimoiy tuzilishi, madaniy qadriyatlari va siyosiy ierarxiyasini ham o'zida aks ettiradi. [16] Ijtimoiy tabaqalanish – jamiyat a'zolarining mulk, nufuz va hokimiyat bo'yicha guruhlariga ajralishi – joy nomlarida ko'pincha muayyan leksik va semantik izlar qoldiradi. [9] Bu izlarni tizimli o'rganish sotsionomastika deb ataladigan yangi ilmiy yo'nalishning asosini tashkil etadi.

O'zbek va xitoy tillari tipologik jihatdan katta farq qiladi: o'zbek tili turkiy oilaga mansub agglyutinativ til, xitoy tili esa sino-tibet oilasiga mansub izolyatsion (analitik) til. [13] Shunga qaramay, har ikki madaniyatda ijtimoiy tabaqalanishning joy nomlariga ta'siri yaqqol seziladi. Qiyosiy nuqtai nazardan bu ikki tilni bir vaqtda o'rganish ikkala madaniyatdagi universal va xususiy sotsionomastik qonuniyatlarni ochib berishga imkon beradi.

Mavzuning dolzarbligi shundaki, o'zbek va xitoy tillarini sotsionomastik jihatdan birgalikda o'rganuvchi maxsus tadqiqot hozirga qadar yaratilmagan. [12] Mavjud ishlar ko'pincha bir til doirasida yoki tavsifiy darajada qolgan. Ushbu maqola mazkur bo'shliqni to'ldirish, «ijtimoiy toponimlik» tushunchasini ikkala til misolida amaliy asoslash hamda ikkala tilning sotsionomastik sistemasi o'rtasidagi tipologik munosabatlarni birinchi marta tahlil qilish maqsadida yozildi.

2. MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbek onomastikasida E.A. Begmatov [2], T.O. Nafasov [10] va N.N. Toshmatov [17] larning ishlari toponimlardagi tarixiy-ijtimoiy qatlamlarni tahlil qilishda asosiy manba bo'lib xizmat qildi. N.G. Karimov [7] O'rta Osiyo ijtimoiy tuzilishi va joy nomlari o'rtasidagi bog'liqlikni tarixiy jihatdan o'rganib, mulkdor va ruhoniy tabaqalarning nomlanish xususiyatlarini qayd etgan. M.A. Rakhimov [12] esa ijtimoiy tabaqalanish va onomastika o'rtasidagi nazariy aloqani yangi metodologik nuqtai nazardan ko'rib chiqqan.

Xitoy onomastikasida Shi Ru-Jie [15] va Hu Ming-Yang [6] larning fundamental asarlari xitoy joy nomlarining lingvistik tabiatini to'liq tavsiflab bergan. Liu Hong-Wei [8] qadimiy xitoy toponimlarida ijtimoiy daraja va ierarxiyaning izlarini o'rganib, konfutsiy ijtimoiy tuzilmasining joy nomlariga bevosita ta'sirini ko'rsatgan. Wang Guang-Kun [20] xitoy etnik joy nomlarini, Chen Qian-Jin [4] esa han xalqi toponimlarining madaniy-ijtimoiy asoslarini tahlil qilgan. Yan Ven-Ru ning tarixiy lug'ati [21] Xitoy joy nomlarining qadimiy qatlamlarini tiklashda bebaho manba bo'ldi.

Nazariy asos sifatida Maks Veberning ijtimoiy tabaqalanish nazariyasi, [19] Pierre Bourdieuning ramziy kapital konsepsiyasi, [3] Fei Xiao-Tongning xitoy an'anaviy jamiyati tahlili [5] hamda A.V. Superanskaya [16] va E.M. Murzaev [9]

larning sotsioonomastik metodologiyasi qo'llanildi. Zhou Zhen-He va You Ru-Jie ning lahjarlar va madaniyat haqidagi ishlari [22] xitoy joy nomlarida ijtimoiy ma'noni o'qishda muhim metodologik ko'rsatma bo'lib xizmat qildi.

3. TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot materiali ikki asosiy manbadan to'plandi. O'zbek tili uchun: T.O. Nafasovning «O'zbekiston geografik nomlari izohli lug'ati», [10] B. Ahmedovning tarixiy manbalar to'plami, [1] viloyat hokimliklarining rasmiy ro'yxatlari va I.M. Rajabovning ijtimoiy leksika bo'yicha ishlari. [11] Xitoy tili uchun: Yan Ven-Ru ning tarixiy joy nomlari lug'ati, [21] Shi Ru-Jiening lingvistik tadqiqoti [15] hamda Liu Hong-Weining sotsioonomastik tahlillari. [8] Jami 130 ta o'zbek va 120 ta xitoy toponimlari – 250 dan ortiq leksik birlik – tahlil doirasiga kiritildi.

Metodologiya to'rt usulning kombinatsiyasiga asoslanadi: (1) semantik-komponent tahlil – toponimlardagi ijtimoiy tabaqa semalarini aniqlash; (2) etimologik-tarixiy tahlil – nomning ijtimoiy asosini tarixiy manbalarda tekshirish; (3) qiyosiy-tipologik tahlil – ikkala tildagi umumiy va farqli belgilarni sistemali taqqoslash; (4) miqdoriy-statistik tahlil – sotsioonomastik modellarning nisbiy ulushini aniqlash. Tasnif mezonlari Veber modelidagi uch o'lcham – mulkiy holat, ijtimoiy nufuz va siyosiy hokimiyat – asosida belgilandi. [19]

4. TAHLIL VA NATIJALAR

4.1. O'zbek tilida ijtimoiy tabaqalanishning toponimlarda aks etishi. O'zbek joy nomlarida ijtimoiy tabaqalanish uchta asosiy tarixiy qatlam orqali namoyon bo'ladi: ko'chmanchi-qabila davri, O'rta Osiyo xonliklari davri va islom madaniyati ta'siri davri.

Hukmron tabaqa toponimlari o'zbek joy nomlarida eng aniq ko'rinadi: Xonobod (Andijon viloyati – xon yashaydigan joy), Bekobod (Toshkent viloyati – beklar qarorgohi), Amirqo'rg'on (Buxoro viloyati – amirning mudofaa inshootlari kompleksi), Mirzacho'l (mirzolik faoliyati amalga oshirilgan tarixiy hudud), Saroytepa (saroy joylashgan tepa). [1, 7]

Kasb-hunar toponimlari miqdor jihatdan eng ko'p guruhni tashkil etadi: Zargarlar, Misgarlar, Naqqoshlar, Kulollar, Etikduzlar, Duradgorlar. Bu nomlar o'zbek tilining agglyutinativ tuzilmasiga xos ikki model orqali yasalgan: kasb nomi + lar (ko'plik qo'shimchasi) va kasb nomi + ko'cha/mahalla. [18, 11] O'rta Osiyo shaharlarida gild tizimi asosida kasb bo'yicha mahallalarga ajralish an'anasi bu toponimlarda aniq lingvistik iz qoldirgan.

Diniy martaba toponimlari: Xo'jakent (xo'ja – diniy-siyosiy nufuzga ega oilalar), Shayxontohur (Toshkent – XV asr shayxi nomi bilan), Qozixona (qozilar mahkamasi joylashgan joy), Xo'jaobod (xo'jalar mahallasi). Mulkiy holat

ko'rsatkichlari: Boytepa (mulkdor kishilar yashaydigan tepa), Qashshoqobod (kambag'al aholi maskani). [2, 10]

4.2. Xitoy tilida ijtimoiy tabaqalanishning toponimlarda aks etishi. Xitoy tilida ijtimoiy tabaqalanishning joy nomlariga ta'siri o'zbek tilidagiga nisbatan yanada ko'p qatlamli va murakkab. Buning asosiy sababi – xitoy ieroglifik yozuv tizimining ikki qatlamli tabiati (fonetik va semantik), konfutsiy ijtimoiy ierarxiyasining o'ziga xosligi va ming yillik markazlashgan davlat boshqaruvi tizimining joy nomlariga doimiy ta'siri.

Hukmron tabaqa toponimlari xitoy tilida ham son jihatdan katta guruhni tashkil etadi. 王府 (Wángfǔ – «shoh saroyiga oid joy»), 侯家庄 (Hóujiā zhuāng – «markiz oilasining qishlog'i»), 公主坟 (Gōngzhǔ fén – «malika qabriston joyi»), 将军庙 (Jiāngjūn miào – «general ibodatxonasi») kabi nomlar siyosiy-harbiy ierarxiyaning toponimik izlaridir. [8, 21] Konfutsiy ta'limotida ijtimoiy ierarxiya – tiān zǐ (osmon o'g'li/imperator), zhū hóu (knyazlar), dàfū (amaldorlar), shì (olimlar), mín (xalq) – joy nomlarida ham aks etgan.

Kasb-hunar toponimlari xitoy shaharlarida ayniqsa boy: 铁匠胡同 (Tiějiàng hùtòng – «temirchilar ko'chasi»), 木匠营 (Mùjiàng yíng – «duradgorlar lageri»), 绸缎街 (Chóuduàn jiē – «ipak savdogarlari ko'chasi»), 银匠巷 (Yínjiàng xiàng – «kumushchilar tor ko'chasi»). [4, 22] Xitoy tilida bu nomlar «kasb nomi + hùtòng/jiē/xiàng» modeli bo'yicha yasilib, o'zbek tili modeli bilan struktural jihatdan o'xshash, lekin ieroglifning ikki qatlamli tabiati tufayli semantik jihatdan boyroqdir.

Diniy-ma'naviy martaba toponimlari: 喇嘛庙 (Lāmā miào – «lama ibodatxonasi»), 和尚桥 (Héshàng qiáo – «ruhoniy ko'prigi»), 孔庙 (Kǒng miào – «Konfutsiy ibodatxonasi»), 文庙街 (Wénmiào jiē – «adabiyot ibodatxonasi ko'chasi» – bilimdon tabaqa ramzi). [6, 4] Mulkiy holat ko'rsatkichlari: 富家坊 (Fùjiā fāng – «boy oilalar mahallasi»), 贫民区 (Pínmín qū – «qashshoqlar tumani»). Marginallashgan tabaqa toponimlari: 奴才胡同 (Núcái hùtòng – «qullar ko'chasi»), 乞丐坡 (Qǐgài pō – «gado tepaligi»). [8, 21]

4.3. Qiyosiy-tipologik tahlil: umumiy va farqli xususiyatlar. Ikki tildagi sotsioonomastik sistemalarni qiyoslashda avvalo umumiy (universal) belgilarni, so'ngra farqli xususiyatlarni ko'rib chiqish maqsadga muvofiqdir.

Universal belgilar. Birinchi universal belgi – beshta sotsioonomastik modelning ikkala tilda ham mavjudligi. [16, 9] Ikkinchi universal belgi – kasb-hunar guruhlari toponimlari har ikki tilda ham son jihatdan ustuvor ekanligi. [3] Uchinchi universal belgi – hukmron tabaqa toponimlari ikkinchi o'rinni egallaganligi, bu Veber nazariyasini tasdiqlaydi. [19] To'rtinchi universal belgi – marginallashgan tabaqa toponimlari eng kam uchraydi va ko'pchiligi tarixiy

hujjatlardan o'chirilgan – «ijtimoiy salbiy xotirani» yo'q qilish tendentsiyasining universal lingvistik hodisa ekanligini ko'rsatadi. [12]

Farqli xususiyatlar. Birinchi muhim farq – yozuv tizimining semantik ta'siri. O'zbek tilida fonetik yozuv ishlatilgani sababli, ijtimoiy tabaqa ko'rsatkichi toponimdagi leksemada to'g'ridan-to'g'ri aks etadi: «Boy» so'zi «Boytepa»da ochiq ko'rinadi. Xitoy tilida ieroglifik yozuv har bir belgiga ham tovush, ham ma'no beradi; [15] bu esa toponimdagi ijtimoiy semantikani ko'pincha «kodlangan» holda ifodalaydi.

Ikkinchi farq – konfutsiy ierarxiyasining o'ziga xos izi. O'zbek toponimlarida ijtimoiy tabaqalanish asosan islom madaniyati va qabila-urug' tuzilmasi orqali ifodalangan; xitoy toponimlarida esa konfutsiy besh bosqichli ijtimoiy tuzilmasi (imperator – amaldorlar – olimlar – hunarmandlar – dehqonlar) joy nomlarida alohida leksik qatlam hosil qilgan. [5, 8]

Uchinchi farq – davlat boshqaruvi tizimining ta'siri. Xitoy tarixida markazlashgan imperatorlik byurokratiyasi ming yillar davomida joy nomlarini tartibga solgan, [6] shuning uchun «rasmiy unvon+joy turi» modeli xitoy toponimlarida o'zbek tilidagiga nisbatan ancha ko'p uchraydi. To'rtinchi farq – morfologik tuzilmadan kelib chiqadi: o'zbek agglyutinatif tili toponimlarda ijtimoiy ma'noni qo'shimchalar orqali ifodalaydi (Xo'ja+obod, Boy+tepa), xitoy analitik tili esa qo'shimchasiz ierogliflarni yonma-yon qo'yish orqali shu ma'noni beradi (富+坊, 王+府). [18, 22]

To'plangan 250 ta toponimlarning sotsioonomastik modellar bo'yicha qiyosiy taqsimlanishi (1-jadval):

Sotsioonomastik model	O'zbek tili	Xitoy tili
Hukmron tabaqa toponimlari	28 ta (21,5%)	29 ta (24,2%)
Kasb-hunar guruhleri toponimlari	44 ta (33,8%)	40 ta (33,3%)
Mulkiy holat ko'rsatkichlari	26 ta (20,0%)	22 ta (18,3%)
Diniy martaba toponimlari	20 ta (15,4%)	18 ta (15,0%)
Marginallashgan tabaqa toponimlari	12 ta (9,2%)	11 ta (9,2%)
JAMI	130 ta (100%)	120 ta (100%)

1-jadval. O'zbek va xitoy toponimlaridagi sotsioonomastik modellarning qiyosiy miqdoriy taqsimlanishi.

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, kasb-hunar guruhleri toponimlari ikkala tilda ham eng yuqori ulushni egallaydi (o'zbek tilida 33,8%, xitoy tilida 33,3%). Bu son jihatdan deyarli bir xillik ikki tilda ijtimoiy tabaqalanishning toponimlarda namoyon bo'lishidagi eng kuchli universal tendentsiyani ko'rsatadi. [7, 8]

Hukmron tabaqa toponimlari nisbati xitoy tilida biroz yuqoriroq (24,2% va 21,5%). Bu farq xitoy imperatorlik tizimining joy nomlarini tartibga solishdagi markazlashgan rolini aks ettiradi. [6]

5. XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbek va xitoy tillaridagi toponimlarda ijtimoiy tabaqalanishni qiyosiy sotsioonomastik tahlil qilish quyidagi asosiy xulosalarni berdi:

1. Har ikki tilda ijtimoiy tabaqalanishning toponimlarda aks etishi beshta universal model orqali amalga oshadi: hukmron tabaqa, kasb-hunar guruhleri, mulkiy holat, diniy martaba va marginallashtirilgan tabaqa toponimlari – bu beshta model ijtimoiy toponimlikaning universal kategoriyalari sifatida e'tirof etilishi mumkin.

2. Kasb-hunar guruhleri toponimlari ikkala tilda ham son jihatdan ustunlik qiladi (o'zbek tilida 33,8%, xitoy tilida 33,3%) – bu raqamlarning yaqinligi sotsioonomastikadagi eng kuchli universalini ko'rsatadi.

3. Ikkala tildagi muhim farqlar tipologik tabiatga ega: o'zbek tilida agglyutinativ morfologiya va islom-qabila madaniyati, xitoy tilida ieroglifik yozuvning ikki qatlamlilik, konfutsiy ierarxiyasi va markazlashgan davlat boshqaruvi – bu farqlar sotsioonomastik modellarning shakl va tarkibiga ta'sir qiladi.

4. «Ijtimoiy toponimlik» ikkala til sotsioonomastik sistemasini birlashtiruvchi nazariy-metodologik yo'nalish sifatida amaliy isbotini topdi.

5. Marginallashtirilgan tabaqa toponimlari ikkala tilda ham eng kam uchraydi va asosan tarixiy hujjatlardan o'chirilgan – bu «ijtimoiy salbiy xotirani» yo'q qilish tendentsiyasining tillar va madaniyatlararo universal lingvistik hodisa ekanligini isbotlaydi.

Tadqiqotning amaliy ahamiyati: natijalar o'zbek-xitoy qiyosiy leksikologiyasi, onomastika lug'atlari, madaniy meros kataloglari va ikki tilli ta'lim materiallarini tayyorlashda qo'llanilishi mumkin. Kelajakdagi tadqiqotlarda ko'proq til va madaniyatlar qamrovi bilan sotsioonomastik universalialar sistemasini kengaytirish tavsiya etiladi. [12, 17]

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Ahmedov B. O'zbekiston tarixi manbalari. – Toshkent: O'qituvchi, 1994. – 272 b.
2. Begmatov E.A. O'zbek onomastikasi. – Toshkent: Fan, 1994. – 203 b.
3. Bourdieu P. Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste. – Cambridge: Harvard University Press, 1984. – 613 p.
4. Chen Qian-Jin. Hanzu diming yu minzu wenhua. – Beijing: Minzu chubanshe, 1998. – 210 p.
5. Fei Xiao-Tong. Xiangtu Zhongguo. – Beijing: Beijing daxue chubanshe, 1998. – 268 p.
6. Hu Ming-Yang. Zhongguo diming xue. – Beijing: Zhongguo shehui kexue chubanshe, 1998. – 336 p.
7. Karimov N.G. O'rta Osiyoning ijtimoiy tuzilishi va joy nomlari // O'zbekiston tarixi. – 2007. – №3. – B. 22–31.
8. Liu Hong-Wei. Zhongguo gudai diming zhong de shehui dengji // Diming yanjiu. – 2008. – №2. – P. 18–26.
9. Murzaev E.M. Geografiya v nazvaniyakh. – M.: Nauka, 1979. – 208 s.
10. Nafasov T.O. O'zbekiston geografik nomlari izohli lug'ati. – Toshkent: O'qituvchi, 1988. – 352 b.
11. Rajabov I.M. O'zbek tilida ijtimoiy leksikaning shakllanishi // O'zbek tili va adabiyoti. – 2008. – №1. – B. 18–27.
12. Rakhimov M.A. Ijtimoiy tabaqalanish va onomastika: nazariy yondashuv // Til va jamiyat. – 2016. – №2. – B. 29–37.
13. Reformatskiy A.A. Vvedenie v yazykoznanie. – M.: Prosveshcheniye, 1967. – 312 s.
14. Rtveladze E.V. Civilizatsii, gosudarstva, kul'tury Sredney Azii. – Tashkent: IICAS, 2005. – 430 s.
15. Shi Ru-Jie. Zhongguo diming de yuyanxue yanjiu. – Shanghai: Fudan daxue chubanshe, 2004. – 294 p.
16. Superanskaya A.V. Obshchaya teoriya imeni sobstvennogo. – M.: Nauka, 1973. – 366 s.
17. Toshmatov N.N. O'zbek joy nomlarida ijtimoiy tabaqa belgilari // Til va jamiyat. – 2010. – №4. – B. 35–43.
18. Tursunov U., Muxtorov J., Rahmatullayev Sh. Hozirgi o'zbek adabiy tili. – Toshkent: O'zbekiston, 1992. – 400 b.
19. Veber M. Khozyaystvo i obshchestvo: ocherki ponimayushchey sotsiologii. – M.: Izd. dom VSHE, 2016. – 544 s.

20. Wang Guang-Kun. Zhongguo minzu diming yanjiu. – Shanghai: Shanghai jiaoyu chubanshe, 2001. – 265 p.
21. Yan Wen-Ru. Zhongguo lishi diming cidian. – Nanjing: Jiangsu jiaoyu chubanshe, 1995. – 512 p.
22. Zhou Zhen-He, You Ru-Jie. Fangyan yu Zhongguo wenhua. – Shanghai: Shanghai renmin chubanshe, 1986. – 241 p.

Eslatma: Foydalanilgan adabiyotlar bilan matn ichidagi manba o'zaro mos kelishi shart. [n] shaklida ko'rsatilgan raqamlar ushbu ro'yxatdagi tartib raqamiga to'g'ri keladi.